

Bohoslužby v Zábřeze 20.listopadu 2016

Lk 23,35-43

Milé sestry, milí bratři, důležitou součástí lidského života je pravda. Mnoha činnostmi, které konáme usilujeme o poznání pravdy, poznání pravého stavu věcí, poznání skutečnosti o tomto světě. Uvědomujeme si to denně, když máme řešit různá rozhodnutí. Potřebujeme pravdivé informace, abychom mohli reagovat, mohli se na mnoha rozcestích našeho života správně rozhodnout. Ze zkušenosti víme, že život v klamu není moc dobrý, i když se někdy může zdát zpočátku příjemný. Je příjemné žít představou ideálního světa, neomezených možností, je příjemné si o sobě samém myslet, že jsem ten nejúžasnější tvor na zemi. Někdy dokonce můžeme dojít i do bodu, kdy raději ty pravdivé informace nechceme moc slyšet, protože by nás vedly k rozhodnutí, které se nám nelíbí. Dostáváme se tím k jistému napětí mezi tím, co je skutečná pravda a tím, co se nám jako pravda zamlouvá. Kam takovýto přístup k pravdě vede, jsme před chvílí směli slyšet z Lukášova evangelia.

Četli jsme o Ježíši, který je přibit ke kříži. Lidé se na to dívají, členové rady se posmívají. Zvítězila jejich pravda. V Ježíši tolik chtěli vidět buřice a zločince, až se jim to nakonec podařilo. Ježíš visí na kříži mezi dalšími dvěma trestanci. K posměvačům se připojují i vojáci, kteří se výborně baví tím, že na kříži visí člověk, jehož proviněním je jeho královský nárok. Musí to být přeci výborný pocit, když tu zcela bezmocný visí král sice podrobeného ale stále tak velice hrdého národa. Ježíšův královský titul zde tak vede k dvojímu zvláštnímu pohledu na to, co je pravda. Radě se to takováto pravda vůbec nelíbí. Tento ubožák trpící na kříži přeci nemůže být skutečný král. Nemůže to být pravda, že v něm se naplňuje zaslíbení dané Božímu lidu, zaslíbení o příchodu mocného krále, který dá všechno zase do pořádku. Mají svůj pravdivý obraz, který se s tímto člověkem neshoduje. Naopak vojákům tato pravda vyhovuje. Posiluje jejich sebevědomí, že tento lid se jim skutečně nemůže rovnat. Král na kříži, to je král poražený. Cennější je to vítězství o to víc, že k této porážce přispěl jeho vlastní národ. Dost možná v Ježíši skutečného krále také neviděli, ale na druhou stranu, toto pojetí pravdy je opravdu výhodné a dá se dobře použít pro vlastní cíle.

Dalo by se říct, že pravda je zde otázkou úhlu pohledu, jak to zkrátka komu vyhovuje. Vidíme to i na těch dvou spolu ukřižovaných zločincích. Jeden se připojuje tomu davu posměvačů. Je-li to pravda, že jsi Mesiáš, tak jednej. Dokaž pravdu o sobě podle našich měřítek, našeho pojetí. Pravda je to, že mesiáš se nenechá ukřižovat, nenechá se jen tak tupit. Pokud se Ježíš tupit nechá, nemůže být pravda, že je Mesiáš. Musel by jinak sestoupit z kříže a svým nepřátelům

ukázat, jak se má s Božím Mesiášem jednat. To je tedy jeho pravda. Jinak je na tom ten druhý zločinec. Poznává, že slova výsměchu jsou neopodstatněná. Poznává, že pravda není na straně ani rady ani vojáků, ani jeho společníka na druhé straně Ježíšova kříže. Pravda je u Ježíše. Proto prosí, aby na něj Ježíš pamatoval, až přijde do svého království.

Vyznání toho druhého ukřižovaného je vsutku zajímavé. Dá se jistě předpokládat, že s Ježíšem se už setkal dřív, nebo alespoň o něm slyšel. Mohl si tak poskládat obraz toho, kým je. Avšak důležitý je ten okamžik na kříži. Zde pro mnohé není možné vidět mocného krále, ale on ho vidí. Právě to, že je nevinný, to že vykonal mnoho dobrého, sám však na sebe nemyslí, nesnaží se zachránit sám sebe, to je svědectvím jeho královského titulu. Ježíš je ten očekávaný veliký král. V tom vidí onen odsouzenec pravdu na rozdíl od ostatních účastníků tohoto příběhu. Není to jen dáno jiným úhlem pohledu, není to jinými informacemi. Je to dáno způsobem zpracování těchto informací. Vidíme jiný postoj k poměření toho, co je pravdivé. Rada, vojáci i ten smějící se zločinec, ti viděli věci skrze sebe. Sami se stali měřítkem toho, co je pravda. Pravda je to, co mi pomáhá. Když mi Ježíš pomůže z kříže, je pravda, že je Mesiáš. Když mi nepomůže, tak to pravda není. Když podpoří naší autoritu, je to jistě Mesiáš. Když ji spíše podřívá, nemůže to být Mesiáš. Když nám dává pocit vítězství, je to pravda, že je zde Židovský král. Když ne, budeme o tom pochybovat. A tak bychom asi mohli pokračovat stále dál. Když uděláš něco, co se vejde do našeho očekávání, naší definice pravdy, uznáme, že jsi Mesiáš. V čem je jiný ten druhý zločinec? Neměří podle sebe, ale podle toho, co ukazuje Bůh. Pravdu si nepřizpůsobuje, ale přijímá ji a podle toho pak hledá, co tato pravda přináší jeho životu. Je-li Ježíš Mesiáš, pak je možné jen jediné – pamatuj na mne, až přijdeš do svého království. To jsou slova pokání, slova, která otevírají bránu Božího milosrdenství.

Ježíš je Král, je očekávaný Mesiáš. To jsou pravdivá slova. Jak naložit s touto pravdou? Ona má dopad do lidského života. Ti, co Ježíše dovedli až na kříž, měli s touto pravdou problém. Neseděla jim, proto bylo lepší ji nevnímat. O tom, že Ježíš je Mesiášem, mluví Písmo v prorocích, mluví o tom Ježíšovy skutky. Připustit tuto pravdu znamená změnit nějakým způsobem svůj život. Znamená to hledat jinou cestu k plnění Boží vůle, než jaká se zdála doposud docela dobře schůdná. Člověk rád hledá pravdu, ale najednou se ukazuje, že nerad kvůli té pravdě něco mění. Proto hledá ani ne tak jinou pravdu, jako spíše jiný pohled. Připustit, že Ježíš je Mesiášem, to znamená změnit pohled na to, jaký je obsah toho samotného titulu Mesiáše, jakým způsobem se má napravit Boží lid. Spolu s těmito otázkami pak přichází i hledání cesty ospravedlnění před Bohem. Tyto otázky se ukazují i ve chvíli, kdy Ježíš umírá na golgotském kříži. V tom výsměchu se dá vnímat určité pohrdnutí tím, že Ježíš přichází ospravedlnit ty, kteří jsou zjevnými hříšníky, ukazuje se ale i pohrdnutí tím, že Ježíš nebojuje jako správný chlap, když se téměř mlčky se nechá zatknout, odsoudit a dovést na popraviště. A dá se tušit i pohrdnutí tím, že nezakročí proti vojákům, kteří v něm tupí celý národ, celý Boží lid. Ospravedlněním by bylo sestoupit a potupit ty, kteří se smějí. Místo toho Ježíš reaguje zaslíbením na smírná slova zločince, který tam visí spolu s ním. Ospravedlnění nepřichází v potvrzení výjimečnosti Božího lidu, ale ve slovech pokání.

Hledání pravdy vede k proměně i nás. Jak velice je nám celá ta situace blízká, jak je stále aktuální. I v nás se utkvává pravda o Bohu s naším zobrazením Boha, pravda o nás s naší idealizací lidství. Chceme-li o sobě i světě hledat pravdu, pak ji nacházíme právě zde, v Ježíši na kříži. Nacházíme ji v Králi, který nemá v ruce meč, ale vítězí, když mu hřeby protnou ruce a kopí zajede do jeho boku. Jak na tuto pravdu zareagujeme? Vidíme kolem Ježíše čtyři přístupy, které nějak vnímají tuto pravdu visící před jejich očima. Asi nejméně se dotýká těch vojáků. Jsou cizinci, moc toho o Ježíši a jeho boji nevědí. Je jim do jisté míry jedno, jestli to je nebo není král, je jim jedno, kde se ta pravda nachází. Říkají si, že od toho zde ani nejsou, aby ji zkoumali a nějak se k ní postavili. Neznamená to ale, že by to byla skupina neutrální. Lhostejnost je jen forma odmítnutí. Proto také ti vojáci jednají podobně jako představení lidu, tedy rada. U té rady nejde o lhostejnost, ale přímo odmítnutí. Člověk tuto pravdu zjevenou v kříži může odmítnout. Zkrátka se mu nehodí. Nedokáže ji unést, nedokáže se s ní vyrovnat. Vidí v ní ohrožení sebe sama. Kolik jen lidí odmítne Boží cestu, protože se bojí, že ztratí svou identitu, ztratí něco ze svého života. Strach dokáže velice mnoho, dokáže i překroutit pravdu. A tak Ježíš jako král je odmítnut, protože nás děsí obraz toho, že sami nenajdeme cestu záchrany, že i když děláme dobré věci a žijeme slušně, neznamená to, že vejdemo do Boží spásy.

Velice aktuální jsou postoje posledních dvou aktérů. Ti stojí na konci své cesty. Vidí docela zřetelně konec. To se také promítá do jejich pohledu. Ten první zločinec se rouhá. Kolik lidí se takto staví před Boží tvář? Je v tom výčitka z pocitu křivdy, zklamání. Jak toto můžeš dopustit? Proč nezasáhneš a nezachrániš mne? Ten člověk neřeší otázku, proč se dostal tam, kde je. Neřeší svou vinu. Řeší, že vzdor jeho vině má Bůh moc ho vysvobodit. Ale to vysvobození nepřichází. Kolikrát tedy člověk přichází před Boha s výčtkami, kolikrát přináší různá obvinění, projevuje svoji nespokojenost. To není příchod před Boha jako krále, to je jednání pána vůči služebníku. Kolikrát se tak člověk rouhá a nevidí, jaká je ta pravda, skutečnost. Tu odhaluje až ten poslední člověk, zločinec visící na druhé straně vedle Ježíše. On poznává v Ježíši krále, proto se ho zastává, proto jedná s úctou. On má moc zachránit lidský život i jiným způsobem, než sestoupením z kříže. Zachraňuje člověka právě tím, že na tom kříži zůstane, že vytrpí tento nespravedlivý trest až do konce.

V Ježíšově kříži smíme poznávat, jak jedná náš král, jak jedná ten, před kterým máme pokleknout. Nemyslí na sebe, netouží zachránit svůj život, ale přichází, aby pomohl těm jiným. Vyznávat v Ježíši svého Krále také znamená jít na kříž spolu s ním a zde pak v pokání přijímat nový život.

Pane Ježíši, před tebou se smíme sklonit, jako před tím, který nás vysvobozuje ze zajetí našich vin a hříchů. V tobě smíme poznávat pravdivý obraz našeho lidství, které má jedinou naději ve

tvé oběti na kříži.

@page { margin: 2cm } p { margin-bottom: 0.25cm; line-height: 120% }

Amen.